

Fra kommunisthøvedingen Martin Gunnar Knutsens bok:

Bittert oppgjør

La meg ta fram noen fakta fra den meget tvilsomme perioden i dagene og ukene etter 9. april:

1. Det var den borgerlige høyesterettsjustitiarius Paal Berg som den 15. april 1940 offentlig hyllet Vidkun Quisling for å ha grepet makta, og «for påny å ha vist sin ansvarsfølelse og sitt fedrelandssinn» . . .
2. Det var ingen kommunist, men den norske biskop Berggrav, som like etter 9. april dro ut i Nordmarka med ropert for å få norske ungdommer til å avstå fra kamp mot tyskerne. Det var samme biskop som den 17. juni la fram et privat forslag om «å få gjenopprettet fred og et godt forhold til Tyskland», og som i sitt forslag unnså så vel kong Haakon VII som landets regjering.
3. Flertallet av stortingsmenn fra alle partier, fra DNA til Høyre, sammen med medlemmene i Stortingets presidentskap, gikk inn i forhandlinger med Hitler-okkupantene, noe som bare kan karakteriseres som et moralsk forfall. Konge og regjering skulle avsettes, og forhandlingene ble enige om et riksråd som skulle styre landet. Det skulle ha representanter fra alle norske partier unntatt kommunistene. Blant dem var quislingene Gulbrand Lunde, som skulle være propagandaminister, Jonas Lie skulle bekle politiministerembetet. Nasjonal holdning, Knut Bøckman?
4. Atskillige av NKPs ledere ble arrestert på høstparten 1940. Flere mistet senere livet i fangenskap eller kamp. Tyder dette på nært vennskap med okkupantene eller underkastelsesvilje hos kommunistene? . . .
5. NKPs avis «Arbeideren» ble forbudt tidlig på høsten 1940, mens for eksempel Bøckmans husorgan Aftenposten fortsatte å komme ut under hele krigen under tysk overoppsyn. Hvem var det da som underkastet seg?
6. Deutsche Handelskammer in Norwegen var dannet for å komme Tyskland i møte på det økonomiske felt, og var et samarbeidsorgan mellom norske kapitalister, naziledelsen i Berlin, og store tyske konserner. Fra norsk side deltok praktisk talt hele vårt lands næringsliv – i alt omlag 830 av landets største bedrifter, banker og andre kredittinstitusjoner og de viktigste organisasjoner. Tyder dette på manglende vilje til underkastelse og samarbeid med okkupantene fra bedriftsherrenes og banksjefenes side?
7. NKP har forlengst erkjent svakheter i denne første tida under okkupasjonshælen. Så vel i partiet som i dets presse finner vi slike, noe vi ikke legger skjul på. Men var «Arbeideren» noe unntak i pressen? Om Knut Bøckman mener det, anbefaler jeg ham å lese følgende artikler fra den borgerlige pressen og A-pressen:

Dagbladet 13.6. 1940. Arbeiderbladet 14.6. 1940.
Nationen 15.6. 1940. Aftenposten 10.7. 1940.

Knut Bøckman vil finne at disse artiklene er minst like ille som det verste kommunistenes hovedorgan skrev i samme tidsrommet. Kan-skje en melding i Arbeiderbladet 12. april 1940 også kan interessere:

«Oslo formannskap samarbeider direkte med den tyske overkommando.»

I NKPs «Hvitboka om 1940» heter det innledningsvis:

«9. april utløste dyp forvirring og lammelse i det norske folk. Få holdt mål overfor de problemene og oppgavene som krigen reiste. Så vel pressen som de politiske ledere, offiserskorpset og næringslivets menn sviktet i omfattende utstrekning.»

For egen del tror jeg dette er en korrekt vurdering av folkets holdning i den første okkupasjonstida. Selv om det var klare lysglimt midt i den grå oppgittheten, blant annet Trond Hegnas berømte artikkel «Ingen nordmann til salgs», og «Arbeideren»s lederartikkel om hvorfor landets styre ikke må overlates til NS.

Oppe i Troms, ikke så langt vekk fra der brødrene Bøckman bekjempet sovjethæren under sin krigslek, finner vi også et lysglimt fra de første okkupasjonsdagene. I avisa «Nordlys» står det den 12. april et opprop fra NKPs fylkeslag i Troms. Det slutter slik:

«La oss være foregangsmenn i kampen mot den angripende nazifjende på den ytre og indre front.

For et fritt Norge!»

Fastholder Knut Bøckman fremdeles sin skjematisk inndeling av det norske folk i okkupasjonens første fase? Svar utbes.

15.12. 1989

Martin Gunnar Knutsen.»

Jo da, svaret kom, men uten et eneste motargument mot de punkter jeg hadde satt opp. Han lanserte bare at han skulle komme med et innlegg til forsvar for Paal Berg, som han mente jeg hadde behandlet mindre pent.

Noe slikt «forsvar» er ikke kommet, og kommer neppe. Det er nemlig vanskelig å bortforklare sannhet . . .